

1. Mi jellemezte Magyarország államberendezkedését a megadott években? Párosítsd a leírásokat a hozzájuk kapcsolódó évszámokkal!

1848	a) A király nélküli királyság létrejötte.
1849	b) A köztársaság kikiáltása.
1867	c) Visszatérés az abszolút monarchiához.
1918–1919	d) Visszatérés az alkotmányos monarchiához.
1920	e) Az alkotmányos monarchia születése Magyarországon.
1946	f) Köztársasági kísérletek.

2. Döntsd el a következő állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

Igaz   Hamis

Magyarország történetének nagyobb részében az államforma királyság volt.

A magyar királlyá koronázás feltétele mindössze az volt, hogy arra Székesfehérvárott kerítsenek sort.

A világháborút lezáró párizsi békekonferencia támogatta volna IV. Károly visszatérését, hiszen a hosszú évszázadok óta itt uralkodó Habsburgok a stabilitást szimbolizálták.

Az államfői jogkört Magyarországon ma is a miniszterelnök gyakorolja.

A király nélküli királyság intézménye a 20. századi Európában példátlan volt.

3. Olvasd el a következő forrást, és válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

- a) Melyik szó hiányzik kétszer is az első bekezdésből?
- b) Melyik évben kelt a szöveg? Írd be a dátumhoz!
- c) Ki írta a nyilatkozatot? Pótold az aláírást!
- d) Mi volt a dokumentum célja? Jelöld be a helyes választ!
- A király a továbbiakban is érvényesíteni akarta uralkodói jogait Magyarországon.
  - A király lemondott uralkodói jogai érvényesítéséről Magyarországon.
  - A király fia javára lemondott a magyar trónról.

Trónra lépésem óta mindig arra törekedtem, hogy népeimet minél előbb a borzalmaiktól megszabadítsam; a mely ..... keletkezésében semmi részem nem volt.

Nem akarom, hogy személyem akadályul szolgáljon a magyar nemzet szabad fejlődésének, mely iránt változatlan szeretettől vagyok áthatva.

Ennélfogva minden részvételtől az államügyek vitelében visszavonulok és már eleve elismerem azt a döntést, melylyel Magyarország jövőendő államformáját megállapítja.

*Kelt Eckartsau, ,
November hó tizenharmadikán.*

KIRÁLY VAGY KORMÁNYZÓ?

4. Párosítsd a fogalmakat a definíciókkal!

legitimisták (királpártiak)	1. Azt a helyzetet nevezik így, amikor egy monarchiában ideiglenesen nem töltik be az uralkodói tisztséget.
szabad királyválasztók	2. A királpártiak azon csoportja, akik bár a monarchiát preferálták, nem IV. Károlyt, hanem egy új királyt láttak volna szívesen a magyar trónon.
abszolút monarchia	3. Olyan monarchia, amelyben a tényleges hatalom nem az uralkodó, hanem az országgyűlés kezében van.
alkotmányos monarchia	4. Az 1919-es kommunista hatalomátvételt követően a magyar köztársaság hivatalos elnevezése.
király nélküli királyság	5. Az 1918-ban létrejövő első magyar köztársaság hivatalos elnevezése.
Magyar Népköztársaság	6. Azokat nevezték így, akik azt szerették volna, hogy IV. Károly ismét elfoglalja a magyar trónt.
Magyarországi Tanácsköztársaság	7. Olyan monarchia, amelyben az uralkodót nem korlátozza az országgyűlés, hatalma szinte korlátlan.

5. A magyar történelemben többen is viselték már a kormányzói tisztséget. Írd a leírások alá az említett kormányzók teljes nevét!

Magyarországon ő töltötte be először ezt a tisztséget. 1446-ban, V. László királlyá választása után néhány évvel választották kormányzóvá, így a király nagykorúsításáig minden olyan kérdésben dönthetett, amelyben az uralkodó szokott.

Hunyadi Mátyás anyai nagybátyja, akit 1458-ban választottak az ifjú uralkodó mellé kormányzónak. Mátyásról azonban hamar kiderült, hogy egyedül szeretné irányítani az országot, így megszabadult nagybátyjától.

A reformkor, illetve a forradalom és szabadságharc időszakának egyik legkiemelkedőbb alakja. 1849-ben, a szabadságharc viszontagságai közt viselte néhány hónapig a kormányzói tisztséget.

A leghosszabb ideig töltötte be a kormányzói posztot, 1920 és 1944 között. A Monarchia flottájának utolsó főparancsnoka volt, majd az ellenforradalom vezéralakja lett. Majdnem negyed évszázadon át volt államfő, és erről a tisztségről csak a második világháború során, a sikertelen kiugrási kísérletet követően kényszerült lemondani.

6. A kormányzói jogkört a korszakban többször is bővítették. Válaszd ki, hogy miért volt erre szükség!

- Horthy királlyá akarták koronázni, ehhez viszont elengedhetetlen volt, hogy fokozatosan bővítsék a jogkörét.
- A harmincas évekre a politika egyre inkább eltolódott a szélsőségek irányába, ebben a helyzetben pedig fontos volt a stabilitást biztosító tényezők (pl. a kormányzói tisztség) megerősítése.
- A korszakban egész Európában tendencia volt az államfő jogkörének bővítése, ezt a mintát követte a harmincas években Magyarország is.

7. Milyen jogkörbővítéseket említ a film az első, 1920. februári szabályozáshoz képest?

- a) Általános kegyelmet adhatott.
- b) Kétszer hat hónapos halasztó vétőjogot kapott.
- c) Korlátok nélkül feloszlathatta az országgyűlést.
- d) Az országgyűlés csak olyan törvényt tárgyalhatott meg, amelyeket a kormányzó előzetesen jóváhagyott.
- e) Szabadon dönthetett a nemzetközi szerződésekről, illetve a háború és béke kérdéséről.
- f) Megszűnt a felelősségre vonásának lehetősége.

8. Válaszd ki a Horthy Miklósról igaz állításokat!

- a) A felmenői között több kiemelkedő politikust is találunk.
- b) Kormányzóvá választása előtt admirális is volt.
- c) A szegedi ellenkormány külügyminisztere volt.
- d) Katolikus vallású volt.
- e) Nemesi származású volt.
- f) Családja a nagybirtokos mágnások közé tartozott.
- g) Neve felmerült a lehetséges királyok között is.
- h) Tudatosan építette a karrierjét, így jutott egyre komolyabb pozíciókhoz.

9. Mely eseményekhez köthetők a dokumentumfilmben megjelenő képek? Válaszd ki a helyes megoldást!

- a) Magyar katonák az első világháborúban.
- b) IV. Károly és a királpártiak csatát vállalnak Budaörsnél.
- c) A Tanácsköztársaság katonái ütközetre készülnek.

- a) IV. Károly leteszi a koronázási esküt.
- b) IV. Károly lemond a magyar trónról.
- c) IV. Károly bejelenti, hogy elvesztették az első világháborút.

- a) IV. Károly az első világháborúban biztatja a katonáit.
- b) IV. Károly lemondása után elhagyja az országot.
- c) IV. Károly lemondása után visszatér, hogy kísérletet tegyen a trón elfoglalására.

A helyes válasz:

A helyes válasz:

A helyes válasz:

10. Járj utána, mi történt IV. Károllyal és családjával a sikertelen visszatérési kísérletek után!